

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 178/09-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 5. mája 2009 predbežne prerokoval sťažnosti obchodnej spoločnosti L., a. s., B., zastúpenej advokátom JUDr. J. F., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Kežmarok vo veciach jej podaní z 11. októbra 2006 urobených elektronickou formou a podpísaných zaručeným elektronickým podpisom a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosti obchodnej spoločnosti L., a. s., vedené pod sp. zn. Rvp 34396/08 až sp. zn. Rvp 34863/08 s p á j a na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 34396/08.

2. Sťažnosti obchodnej spoločnosti L., a. s., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnené.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 27. novembra 2008 doručených 468 sťažností obchodnej spoločnosti L., a. s., B. (ďalej len „sťažovateľka“), v ktorých namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Kežmarok (ďalej aj „okresný súd“) vo veciach jej podaní z 11. októbra 2006 urobených elektronickou formou a podpísaných zaručeným elektronickým podpisom.

Predmetné sťažnosti sťažovateľky sú na ústavnom súde vedené pod sp. zn. Rvp 34396/08 až sp. zn. Rvp 34863/08, ktorých identifikácia prostredníctvom dátumu podania žaloby, ako aj mena a priezviska žalovaného v konaní pred okresným súdom je uvedená v prílohe tohto uznesenia, ktorá je jeho neoddeliteľnou súčasťou.

Sťažovateľka v sťažnostiach uvádza, že 27. novembra 2008 podala prostredníctvom kuriéra okresnému súdu 468 návrhov na vydanie platobných rozkazov, ktorými sa domáhala zaplata peňažných súm od jednotlivých dlžníkov. Návrhy (sťažovateľka v sťažnostiach podaných ústavnému súdu uvádza, že mali byť z 19. októbra 2006) na vydanie platobných rozkazov boli podané podľa § 42 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) elektronickou formou a podpísané zaručeným elektronickým podpisom podľa osobitného zákona. Ústavný súd zistil, že v prípade týchto tvrdení sťažovateľky ide o zjavný omyl, pretože, ako to vyplýva z ďalšieho textu sťažností, návrhy na začatie konania boli z 11. októbra 2006 a na okresnom súde ich sťažovateľka podala 19. októbra 2006.

Sťažovateľka uviedla, že ku dňu podania sťažností ústavnému súdu nevykonal okresný súd v jej veciach žiadny procesný úkon, a preto môže s určitosťou tvrdiť, že riešenie sporovej veci stagnuje dva roky. Sťažovateľka nebola do dňa spísania sťažností adresovaných ústavnému súdu vyzvaná ani na zaplata súdneho poplatku.

Podľa názoru sťažovateľky nie sú konania z hľadiska právnej a skutkovej stránky zložité, ide o spory o zaplata relatívne nízkych peňažných pohľadávok osvedčených

listinami, ktoré navrhla rozhodnúť v skrátanom konaní vydaním platobného rozkazu. Sťažovateľka je podľa jej tvrdenia v konaní aktívna a svojím správaním neprispela k prieťahom.

Sťažnosť ústavnému súdu sťažovateľka podala bez využitia postupu podľa § 62 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov vzhľadom na to, že príkaz konať v týchto veciach už ústavný súd uložil okresnému súdu v náleze sp. zn. IV. ÚS 40/08 z 27. novembra 2008, ktorým rozhodol, že neprijatím podania sťažovateľky z 11. októbra 2006 urobeného elektronickou formou a podpísaného zaručeným elektronickým podpisom bolo porušené jej základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd vydal nález, ktorým by vyslovil, že jej základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v označených veciach bolo porušené. Súčasne žiada, aby jej ústavný súd priznal finančné zadosťučinenie v sume 20 000 Sk v každej z uvedených vecí (spolu v sume 9 360 000 Sk, t. j. 310 695 €), ako aj úhradu trov konania.

K podaným sťažnostiam sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril okresný súd prostredníctvom predsedu, ktorý v stanovisku sp. zn. 1 Spr.0/192/09 z 24. apríla 2009 uviedol:

«Na Vašu žiadosť o poskytnutie súčinnosti pri obstarávaní podkladov na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky ohľadne sťažnosti spoločnosti L., a. s. B., v ktorej namieta, že Okresný súd Kežmarok je nečinný, nerealizuje dosiaľ žiadne procesné úkony smerujúce k prerokovaniu a rozhodnutiu návrhov na vydanie platobných rozkazov, podpísaných zaručeným elektronickým podpisom, ktoré spoločnosť doručila na náš okresný súd dňa 11. 10. 2006, Vám predkladáme toto vyjadrenie: Dňa 11. 10. 2006 nám spoločnosť L., a. s. doručila zásielku na DVD nosiči spolu so sprievodným listom v ktorom nám oznamuje, že podáva žaloby, návrhy na vydanie platobných rozkazov vrátane príloh formou elektronických prostriedkov, podpísaných zaručeným elektronickým podpisom.

Na túto žiadosť sme spoločnosti L., a. s, odpovedali listom zo dňa 20. 10. 2006 v tomto znení:

Vzhľadom na skutočnosť, že Okresný súd Kežmarok nemá k dispozícii elektronickú podateľňu v zmysle zákona č. 215/2002 Z. z. o elektronickom podpise a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ani nezverejnil písomnou formou a prostredníctvom siete na prenos údajov zriadenie elektronickej podateľne a tak nespĺňa minimálne požiadavky, ktoré sa kladú na používanie elektronickej podateľne v zmysle vyhlášky NBÚ č. 542/2002 Z. z. o spôsobe a postupe používania elektronického podpisu. V zmysle uvedeného, sme list zapísali do Správneho denníka Okresného súdu Kežmarok a neklasifikovali sme ho ako podanie vo veci. Svoj postup sme opierali aj o stanovisko Ministerstva spravodlivosti k používaniu zaručeného elektronického podpisu zo dňa 3. 4. 2006, kde sa okrem iného uvádza „Vzhľadom na skutočnosť, že súdy Slovenskej republiky nemajú k dispozícii elektronickú podateľňu, nie sú v súčasnosti splnené podmienky osobitného zákona na prijímanie podaní elektronickou formou prostredníctvom zaručeného elektronického podpisu „. Následne sme DVD nosiče s návrhmi vrátili spoločnosti L.

Po rozhodnutí Ústavného súdu č. IV. ÚS 40/08-93 zo dňa 27. 11. 2008, ktoré sme obdržali 23. 01. 2009 a v ktorom Ústavný súd rozhodol, že Okresný súd Kežmarok porušil právo obchodnej spoločnosti L., a. s. a prikázal Okresnému súdu Kežmarok konať vo veci podania obchodnej spoločnosti L., a. s. z 11. októbra 2006 urobeného elektronickou formou a podpísaného elektronickým podpisom podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, listom zo dňa 28. 01. 2009 sme požiadali spoločnosť o zaslanie pôvodného podania z 11. 10. 2006 s uvedením elektronickej adresy súdu a s odkazom na podrobné informácie ohľadne zasielania týchto podaní na stránke MS SR. Dňa 5. 2. 2009, nám spoločnosť L. odpísala, že návrhy na DVD nosičoch nemajú k dispozícii, pretože ich predložili Európskemu súdu pre ľudské práva a že nám súčinnosť poskytnú vtedy, ak prestanú byť dôkaznými prostriedkami.

(...)Okresný súd Kežmarok sa bude snažiť zrealizovať príkaz Ústavného súdu, hneď ako spoločnosť L. poskytne zmienené návrhy z 11. 10. 2006.»

Zo spisu ústavného súdu vedeného pod sp. zn. IV. ÚS 40/08 vyplýva, že DVD nosiče s podaniami, ktoré boli pripojené k sťažnostiam, boli okresným súdom vrátené sťažovateľke 20. októbra 2006.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným rozhodnutím alebo iným zásahom orgánu štátu do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej, ako aj nezistenie žiadnej možnosti porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol

posúdiť po prijatí na ďalšie konanie (mutatis mutandis rozhodnutie sp. zn. III. ÚS 138/02 a v ňom citovaná ďalšia judikatúra).

1. Podľa § 31a zákona o ústavnom súde ak tento zákon neustanovuje inak a povaha veci to nevyklučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku.

V zmysle § 112 ods. 1 OSP v záujme hospodárnosti konania môže súd spojiť na spoločné konanie veci, ktoré sa u neho začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých účastníkov.

Zákon o ústavnom súde nemá osobitné ustanovenie o spojení vecí, v súlade s citovaným ustanovením § 31a uvedeného zákona však možno v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy použiť na prípadné spojenie vecí primerane § 112 ods. 1 OSP.

S prihliadnutím na obsah sťažností vedených ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 34396/08 až sp. zn. Rvp 34863/08, a z toho vyplývajúcu právnu a skutkovú súvislosť uvedených sťažností a taktiež prihliadajúc na totožnosť v osobe sťažovateľky a okresného súdu, proti ktorému tieto sťažnosti smerujú, rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto uznesenia.

2. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Z obsahu sťažností a zo spisu ústavného súdu v predchádzajúcej sťažovateľkinej veci vedenej pod sp. zn. IV. ÚS 40/08 vyplýva, že návrhy sťažovateľky boli okresnému súdu doručené kuriérom 19. októbra 2006 v elektronickej podobe v prílohe sprievodného listu. Okresný súd vrátil v prílohe listu z 20. októbra 2006 sťažovateľke jej podanie (DVD nosič, na ktorom boli zaznamenané jednotlivé návrhy na začatie konania) späť.

Z dôvodu neprijatia návrhov okresným súdom sa sťažovateľka v záujme ochrany svojich práv 14. decembra 2006 obrátila so sťažnosťou na ústavný súd, ktorý nálezom sp. zn. IV. ÚS 40/08 z 27. novembra 2008 rozhodol, že postupom okresného súdu bolo porušené jej základné právo zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy a právo zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru v súvislosti s neprijatím uvedených návrhov urobených elektronickými prostriedkami a podpísaných zaručeným elektronickým podpisom a prikázal okresnému súdu v týchto veciach konať podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku. V odôvodnení svojho rozhodnutia ústavný súd vyslovil: „(...) *V súlade s týmto príkazom bude povinnosťou okresného súdu opätovne sa zaoberať podaním sťažovateľky z 11. októbra 2006 ako návrhom na začatie konania, ktorý bol urobený zákonom ustanovenou formou, a postupovať vo vzťahu k nemu podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, pričom právne účinky tohto podania zostanú zachované s účinnosťou ku dňu jeho podania.*“ Citovaný právny názor je pre okresný súd záväzný (§ 56 zákona o ústavnom súde).

Sťažnosti na prieťahy v konaní proti okresnému súdu doručené ústavnému súdu 27. novembra 2008 sa týkajú identických návrhov.

Namietaná nečinnosť okresného súdu v konaní v období 19. októbra 2006 do 27. novembra 2008 je nevyhnutným dôsledkom toho, že okresný súd odmietol prijať ňou doručené elektronické podania s tým, že nedisponuje potrebnými technickými prostriedkami. Vo vzťahu k tomuto zásahu však sťažovateľka v konaní vedenom ústavným súdom pod sp. zn. IV. ÚS 40/08 už dosiahla nápravu (nálezom z 27. novembra 2008) v podobe vyslovenia porušenia jej práv ústavným súdom a v podobe príkazu ústavného súdu adresovaného okresnému súdu, aby o jej návrhoch konal podľa ustanovení

Občianskeho súdneho poriadku (prirodzene vrátane § 6 OSP, ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ako aj § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá).

Označené opatrenia na nápravu porušenia ústavnosti v sťažovateľkinej veci možno vzhľadom na okolnosti daného prípadu považovať za primerané a dostatočné. Pokiaľ sťažovateľka žiada v nových sťažnostiach (ktoré sú predmetom tohto konania) kompenzáciu formou priznania primeraného finančného zadosťučinenia s poukazom na uplynúvšiu dobu nečinnosti okresného súdu argumentujúc, že nápravu porušenia jej práv nemožno napraviť obnovením stavu pred ich porušením, a obdobie, počas ktorého trvajú predmetné konania, pre ňu znamená „(...) výrazné obmedzenie(...) vlastníckych práv(...)“ a problémy v podnikateľskej činnosti, považuje ústavný súd sťažnosti za zjavne neopodstatnené.

V posudzovaných konaniach je potrebné prihliadnuť na podstatnú skutočnosť, a to, že sťažovateľka žalobami vymáha pohľadávky, t. j. majetkové práva, vo vzťahu ku ktorým nie je originálnym nadobúdateľom. Tieto pohľadávky jej boli postúpené S. Ten sa v konaní, ktoré bolo vedené na prvom stupni konania Okresným súdom Bratislava I pod sp. zn. 7 C 144/2006, domáhal žalobou proti sťažovateľke určenia absolútnej neplatnosti právnych úkonov, na základe ktorých malo dôjsť k postúpeniu uvedených pohľadávok, t. j. absolútnej neplatnosti rámcovej zmluvy o postúpení pohľadávok, ako aj určenia neplatnosti ďalších súvisiacich (tzv. realizačných) zmlúv uzatvorených so sťažovateľkou. Výsledok tohto konania mal zásadný význam pre rozhodnutie okresného súdu vo veciach sťažovateľkou uplatňovaných pohľadávok, pretože sa v ňom riešila otázka jej vecnej aktívnej legitimácie týkajúcej sa týchto pohľadávok, vymáhaných na základe elektronických podaní. S. podal Okresnému súdu Bratislava I žalobu o určenie neplatnosti uvedených zmlúv 12. októbra 2006. Túto skutočnosť S. oznámil listom jeho generálnej riaditeľky zo 7. novembra 2006 všetkým okresným súdom Slovenskej republiky, pričom zároveň navrhol prerušenie konaní o návrhoch sťažovateľky.

Bezprostrednou príčinnou pretrvávania stavu právnej neistoty sťažovateľky týkajúcej sa ňou uplatňovaných majetkových práv preto nebola namietaná nečinnosť okresného súdu vo veciach jej elektronických podaní v období od 19. októbra 2006 do 27. novembra 2008, ale skutočnosť, že konanie vedené Okresným súdom Bratislava I pod sp. zn. 7 C 144/2006, v ktorom sa riešila predbežná otázka dôležitá pre rozhodnutie v sťažovateľkiných veciach a ktoré začalo 12. októbra 2006, bolo právoplatne skončené až 5. novembra 2008.

Vzhľadom na množstvo sťažovateľkiných žalôb a na skutočnosť, že po právoplatnom rozhodnutí o otázke platnosti postúpenia sporných pohľadávok, bolo možné o sťažovateľkou uplatňovaných právach rozhodnúť pomerne rýchlo, treba považovať procesný postup okresného súdu, ktorý o návrhoch sťažovateľky mohol meritórne rozhodnúť až po právoplatnom skončení konania vedeného v prvom stupni Okresným súdom Bratislava I pod sp. zn. 7 C 144/2006, za primeraný okolnostiam prerokúvaných vecí.

Sťažovateľka v sťažnosti akcentovala naliehavosť stavu právnej neistoty spôsobenej nečinnosťou okresného súdu zdôrazňujúc svoj aktívny postoj v konaní. O skutočnom záujme sťažovateľky na odstránení jej právnej neistoty v konaniach vedených okresným súdom však nesvedčí jej správanie. Napriek tomu, že sťažovateľka prevzala z ústavného súdu 1 ks DVD nosiča s elektronickými podaniami ešte 19. januára 2009, dosiaľ tieto, prípadne podania v inej forme, nedoručila okresnému súdu, čo spochybňuje jej skutočný záujem ako účastníčky konania o ochranu jej práv v konaniach pred okresným súdom a zároveň aj o dosiahnutie účelu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, ktorým je odstránenie stavu jej právnej neistoty.

Intenzita právnej neistoty účastníka konania je spravidla vyjadrená jeho snahou o uplatnenie svojich práv spôsobom, ktorý je orgán rozhodujúci o jeho právach spôsobilý akceptovať, ako aj snahou o využitie všetkých účinných prostriedkov na ich ochranu.

Ústavný súd konštatuje, že vo veciach Okresného súdu Kežmarok, ktoré sú predmetom tohto konania, ani nemohlo dôjsť k porušeniu označených základných práv

sťažovateľky predovšetkým preto, lebo v týchto veciach neboli opakovane podané žalobné návrhy. Okresný súd teda v napadnutých veciach nemohol začať konať, pretože nedisponuje návrhmi na začatie konania, teda sťažnosť treba považovať už aj preto za zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti dospel ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde k záveru, že sťažnosť sťažovateľky je zjavne neopodstatnená. Z uvedeného dôvodu rozhodol tak, ako to je uvedené v druhom výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. mája 2009